

BILAGA 4. SVAR PÅ INKOMNA SYNPKUNKTER

Nedan har ett urval av inkomna synpunkter bemötts under tematiska rubriker (Övergripande, Konsekvenser för markägare och verksamhetsutövare, Dialog, Innehåll).

ÖVERGRIPANDE

Den juridiska statusen för handlingsplanen och tillhörande underlag behöver förtydligas, liksom hur planen ska användas i myndighetsutövning, granskning av planer och certifiering. Begreppet värdetrakter måste förklaras och användas utan att det definieras som en skyddsform.

Den som genomför åtgärder i landskapet är skyldig att skaffa sig den kunskap som krävs för att skydda miljön mot skada. Kartorna i handlingsplanen är sammanställningar av information som underlättar bedömningen av hur landskapet kan påverkas. Det handlar således inte om att nya utpekanden gjorts, utan om att befintliga data har tillgängliggjorts och presenterats på ett sätt som förhoppningsvis minskar kravet på biologisk kompetens hos den som planerar åtgärden.

Eftersom ett viktigt syfte med handlingsplanen är att förtydliga sambandet mellan det enskilda objektet och landskapet i stort är det naturligt att använda kartmaterialet i bedömningar på lokal nivå.

Det går inte att utesluta att Länsstyrelsen gör andra bedömningar inom områden med landskapsmässiga kvaliteter än om sådana kvaliteter saknas. För en god dialog och en kommunal planering med stort fokus på att säkerställa leveransen av samhällsnödvändiga ekosystemtjänster bör det nya underlagsmaterialet dock ses som en tillgång snarare än som ett hinder.

När det gäller certifiering av skogsbruk vill Länsstyrelsen understryka att certifieringsorganen är fristående organisationer där skogsbruksaktörer finns representerade i styrelsen. Hur certifieringsorganen väljer att använda handlingsplanerna för grön infrastruktur är inte en statlig fråga men från Länsstyrelsens perspektiv verkar det märkligt om certifieringsreglerna skulle innebära att en barrskog inte kan avverkas därför att området har höga ädellövskogsvärden. Varje biotop måste betraktas i sitt lokala landskapsekologiska perspektiv.

Länsstyrelsen anser att det av handlingsplanen tydligt framgår vad som avses med begreppet värdetrakt och att det inte är avsett som en skyddsform utan som stöd och vägledning i naturvårdsarbete.

Kopplingen till andra strategidokument, t.ex. Småländska skogsstrategin behöver förtydligas.

Länsstyrelsen ser inte handlingsplanen för grön infrastruktur som ett övergripande styrdokument utan som ett konkretiserande kunskapsunderlag vilket ger en geografisk dimension till det arbete som sker med stöd av andra planer och strategier, och inte minst arbetet med att uppnå miljömålen. Den småländska skogsstrategin slår fast att arbetet med grön infrastruktur är viktigt för att nå framgång i det skogliga naturvårdsarbetet.

Det finns flera andra dokument som handlar om miljöfrågor, t.ex. Strategi för formellt skydd av skog, Naturvårdsprogram, Miljömålsarbetet, Målbilder för god

miljöhänsyn i skogsbruket, mm. Ett svar på hur de ska förhålla sig till varandra behövs.

Länsstyrelsen instämmer i detta, men anser också att de olika dokumenten bidrar med olika typer av kunskap som kan vara relevant i olika sammanhang. Det finns heller inga direkta motsättningar mellan de olika dokumenten. Snarare stöttar de upp varandra. I myndighetsutövning ska den kunskap användas som är mest aktuell och mest relevant för att göra bedömningar utifrån gällande regelverk.

Det behövs ingen handlingsplan för grön infrastruktur på landsbygden. Arbetet med att ta hänsyn till vatten, arter och ekologiska samband pågår redan.

Länsstyrelsen delar inte uppfattningen att arbetet med grön infrastruktur är överflödigt på landsbygden. Det arbete som redan pågår är mycket positivt och kan utvecklas ytterligare genom att fler aktörer samverkar och stödjer varandra med kunskap och geografisk prioritering av åtgärder. Dessutom pågår stora förändringsprocesser på landsbygden som behöver uppmärksammas för att hejda förlusten av biologisk mångfald genom fragmentering av livsmiljöer.

KONSEKVENSER FÖR MARKÄGARE OCH VERKSAMHETSUTÖVARE

Grön infrastruktur innebär risker för äganderättsinskränkningar och tvingande åtgärder för markägare.

Handlingsplanen är tänkt att tjäna som ett kunskapsunderlag och inga inskränkningar i äganderätten med anledning av handlingsplanen kan göras utan att detta regleras i lag. Några planer på sådana förändringar i lagstiftningen har inte funnits med i underlaget till uppdraget att ta fram regionala handlingsplaner och heller inte framkommit under processens gång.

I 3 kap 3 § miljöbalken finns en generell bestämmelse om att särskilt känsliga mark- och vattenområden ska skyddas från åtgärder som skadar naturmiljön. Handlingsplanen kan underlätta identifierandet av sådana områden, men bedömningen måste, liksom tidigare, göras i varje enskilt fall.

Det krävs incitament för att markägare ska arbeta ännu mer med naturvård än vad som redan görs.

Länsstyrelsen instämmer i att en incitamentsstruktur hade kunnat öka intresset för en ökad hänsyn. Detta är dock en politisk fråga. Tills vidare bygger tankarna om restaurering av biotoper och hänsyn i markanvändningen på den enskilda aktörens vilja att bidra till miljömålen samt en förståelse för den personliga och samhällsliga nytta som kan skapas genom resilienta ekosystem som levererar tjänster åt människor.

Det måste motiveras varför den vanliga hänsynen inte räcker till.

Handlingsplanen ställer inte per definition några krav på utökad eller förändrad hänsyn, utan fungerar som ett hjälpmedel för att förstå hur hänsynen bäst bör utformas utifrån ett landskapsperspektiv.

DIALOG

Det behövs en plan för dialog med markägare.

I genomförandeplanerna för insatsområdena beskrivs olika sätt som Länsstyrelsen kan arbeta på för att involvera markägare i arbetet med grön infrastruktur.

Det bör läggas mycket resurser på att förklara grön infrastruktur-begreppet och hur det är tänkt att användas.

Länsstyrelsen kommer framförallt att arbeta med de utpekade insatsområdena. Mer generella informationsinsatser är alltid värdefullt men bedömningen är att störst chanser att nå resultat och kunna visa upp goda exempel finns i det mer riktade arbetet.

INNEHÅLL

Fokus bör ligga kring tätorter och högexploaterade områden.

Länsstyrelsen instämmer i att områden som är attraktiva för exploatering är särskilt viktiga att belysa för att ekosystemtjänster och ekologiska samband ska vägas in i planeringen. Handlingsplanen och de tillhörande analyserna utgår i huvudsak från den data som finns tillgänglig och lägger ingen särskild värdering vid om naturvärdena finns tätortsnära eller på landsbygden. Vissa specifika analyser har dock riktats till tätorter.

Betydelsen av att ta hänsyn till naturens behov i planering har inte belysts tillräckligt i handlingsplanen.

Handlingsplanen ska bland annat redogöra för de strukturer och processer som är viktiga att ta hänsyn till för att säkerställa funktionella ekosystemtjänster. För att förstå vilka strukturer och processer som är viktiga att beakta är det nödvändigt att utföra en analys av hur olika livsmiljöer fördelar sig i landskapet. I handlingsplanen beskrivs naturens behov både i den övergripande beskrivningen och i avsnittet "Viktiga naturvärdesfaktorer" inom de olika naturtyperna. Detta avsnitt har förtydligats och utökats i handlingsplanen.

Areella näringar på landsbygden är en förutsättning för grön infrastruktur.

Aktivt brukande är många gånger en förutsättning för biologisk mångfald, men inte alltid. Brukande kan också se ut på olika sätt, där olika typer av brukande är gynnsamt vid olika tillfällen beroende på landskapets karaktär. Handlingsplanen ska ses som ett stöd för att förbättra kunskapen om landskapets värden så att den som vill bidra till arbetet med att stärka den biologiska mångfalden har bättre möjlighet att göra det.

Handlingsplanen bör prioritera åtgärder som främjar en levande landsbygd.

Länsstyrelsen instämmer i att en levande landsbygd är viktigt för att vissa naturtyper ska utvecklas i positiv riktning. Utifrån de riktlinjer som arbetet med handlingsplanen utgår från har Länsstyrelsen dock valt att arbeta med ett ekologisk perspektiv när det gäller åtgärder.

Handlingsplanen saknar beskrivning av hur en rovdjursetablering påverkar brukandet och mångfalden

Länsstyrelsen instämmer i att rovdjursfrågan inte tas upp i handlingsplanen i någon större utsträckning. Detta beror på att planen framförallt fokuserar på de mer direkta förutsättningarna för biologisk mångfald.

Handlingsplanen saknar den växande klövviltstammens effekter på jord och skog

Handlingsplanens nulägesbeskrivning av Levande skogar lyfter denna problematik. Planen fokuserar dock framförallt på de mer direkta förutsättningarna för biologisk mångfald.

Frågan om skog och vilt i balans behöver lösas inom det ramverk som finns för att hantera dessa frågor. Inom insatsområdet för lövskogar finns dock förslag på åtgärder för att öka fodertillgången genom att öka mängden brynmiljöer.

Skogsägarnas frivilliga insatser ska beaktas när man ser på arters spridning i landskapet, t.ex. som generell hänsyn i skogsbruket genom arbetet med målbilder, frivilliga avsättningar, kantzoner vid vattendrag och lågproduktiva marker

Länsstyrelsen instämmer i detta. Grön infrastruktur handlar i stor utsträckning om att beakta landskapsperspektivet i vardagslandskapet. Det hade varit en stor hjälp om privata markägare delat med sig av information av de frivilliga avsättningar som görs.

Den gröna skogsbruksplanen, ska ges större tyngd när insatser för grön infrastruktur förs fram

Länsstyrelsen instämmer i detta. Workshops med planläggare finns med som en föreslagen åtgärd inom de insatsområden som främst berör skog.

Planen borde innehålla flera utgångspunkter för grön infrastruktur: Fler naturtyper men framför allt andra intressen än naturtyps- och artaspekter. Det är för stort fokus på naturvård - ekosystemtjänster borde få större utrymme.

Länsstyrelsen har i arbetet haft utgångspunkten att en förbättrad och mer effektiv naturvård är nödvändig för att säkerställa biologisk mångfald, vilket i sin tur är nödvändigt för hållbara, resilienta ekosystem som levererar ekosystemtjänster. Naturvården kan därmed inte ses som ett av flera samhällsintressen utan som en absolut grundläggande förutsättning för ett fungerande samhälle.

Länsstyrelsen hoppas få möjlighet att utveckla handlingsplanen successivt, bland annat med större fokus på ekosystemtjänster. I viss mån har ekosystemtjänstperspektivet utvecklats i den slutgiltiga versionen av handlingsplanen. Dock är leveransen av ekosystemtjänster en så pass komplex fråga att möjligheten till geografiska analyser ännu så länge är begränsad.

Klimatfrågan är så viktig för skogen att den borde vara ett eget insatsområde.

Länsstyrelsen instämmer i klimatfrågans betydelse och kommer att lyfta denna problematik inom ramen för de föreslagna insatsområdena. När det gäller klimatförändringarnas roll för skogen och skogsbruket anser Länsstyrelsen att denna fråga med fördel kan drivas av Skogsstyrelsen.